

DIV. Rgt. 'Norgo' ved Narva

105895

Hell, 17.03.94.
Trygve Rønning.
7570 Hell.

Hei Tommy!

Ja, her fortsetter skriveriene. Du spør meg om å skrive ned det som jeg husker fra 3.2.44. til 29.3.44. Det var en turbulent tid og selv om en sikkert var så i manko for søvn den tia og alt gikk over til en grå forteelse så kan jeg prøve å finne fram noe.

Da vi var kommet til Narva slo trosset seg ned syd for veien ut fra Narva retning Johvi. Vi ble forlagt i en gate med lave trehus og syd for oss hadde vi et lite jorde. Her sto et batteri fra vårt divisjonsartilleri oppstilt. Kanonene var ca. 70 m fra husene vi var i. Disse karene hadde det til stadighet travelt, dag som natt. De måtte til stadighet understøtte infanteriet og det så ofte ut til at det var nødvendig i alle retninger. Ivan sendte sine hilsner over til dem, for han fant vel fort ut hvor dette batteriet sto. Dette gjorde det ekstra livlig for oss, som hadde mer enn nok å stille med, om vi ikke skulle fly i dekning til stadighet. Dagene gikk med klargjøring av mat, våpen og ammunisjon og framkjøring av dette. Nettene gikk med til vakthold og å holde bilmotorene varme. Her måtte alt være startklart. En dag kom spiessen tilbake med en død Leif Anda og det var en virkelig trist opplevelse for vi hadde vært sammen i lang tid under utdannelsen. Vi kjørte ham og Johan Binder fra Romania ned til divisjonsgravplassen ved divisjonsforb.plassen på Krenholm, der hvor de store veveriene lå. Her ble de to begravet sammen.

Akkurat ved denne tid ble det besluttet å flytte trosset til Suur-Soldino en landsby 3-4 km vest for Narva. Arbeidsforholdene i Narva by ble etterhvert håpløse og faren for å få utstyret ødelagt ble for stor. Vi flyttet derfor til nevnte landsby. Noen dager etter at vi hadde begravd våre venner fikk vi beskjed av spiessen om å dra inn på gravplassen for å se etter denne graven, og da husker jeg at Willy Haarstad, som nå var kommet tilbake til 9. fra 14.komp, og jeg, kjørte inn til Narva fra Suur-Soldino på motorsykel med sidevogn. Jeg var også på denne tid den som hadde oppdraget med å skrive på alle korsene som etterhvert ble laget for våre falne. Dette skjedde ved å fyre i en ovn og legge inn jernteiner som jeg hadde og så svi inn tjenestegrad, navn, fødselsdag og dagen som vedkommende falt. Det gikk mange netter til dette arbeidet, mellom at gurtemaskin måtte gå jamnt for å klargjøre maskingeværammunisjon og skarpgjøring av kassevis med handgranater og så disse nye "Panserfaust" måtte også klargjøres med tennsats og drivladning. Jeg husker godt teksten på panserfaustkassene. "Panserfaust und deutsche Landser, sind stärker als die Roten Panzer".

På graven til Anda og Binder fant vi korset til en danske og i en haug av kors fant vi mitt fabrikkat. Dette kom da på plass igjen, og vi la det andre korset i den haugen av kors som lå der. Måtte vår danske venn tilgi oss dette. På veien tilbake gjennom Narva like før Petriplassen gikk det en tung granat ned i husrekken like ved veien og det haglet meg planker og rask. Jeg fikk heldigvis tak i holdebøylen på baksetet på motorsykkelen for Willy hadde gitt full gass og lå flat over tanken og kjørte hva remmer og tøy holdt ut av Narva. Jeg måtte banke ham i ryggen for å få ham til å stoppe da vi passerte avkjørselen til Suur-Soldino. Men selv her i Suur-Soldino var det ikke mye ro. Russiske slagfly pepret til stadighet husene med maskinkanoner og bomber. Derfor flyttet 9.trosset til en ensom gård utenfor Suur-Soldino nærmere Narva. Men trygg var en jo ikke noen steder for en dag kom et

slagfly i lav høyde over husene våre og lasset ut 10-12 små bomber. En traff huset til skrivestua midt oppe på taket og ble stående der ueksplodert. Som den våpenkyndige fikk jeg jobben å klatre opp og fjerne denne uønskede saken fra taket, samtidig som jeg måtte foreta en reparasjon av pappen på taket. Bunkersbygning var alltid et "must" og det som kampbunkers med skyteglugger i alle retninger. En visste jo aldri når det kunne bli bruk for slikt. Alle biler ble gråvd ned slik at hjul og motor var beskyttet mot splinter i tilfelle granat- og bombenedslag i nærheten.

Her utenfor Suur-Soldino opplevet vi russernes endelige ødeleggelse av byen Narva. Den ble bombet 2 døgn uten stopp og når de var ferdig med jobben så var det ikke mye igjen av Narva. Rådhuset sto enda, selv om det var stygt skadet. Festningen "Herrmannsfeste" ble mindre og mindre for hver dag som gikk. Det gikk heller ikke bedre med festningen på østsiden av Narva, "Ivangorod". Den smuldret også opp etterhvert da den tilhørte "Narvabrohodet". Men disse bombeangrepene kom etter at kampene ved Vestsekken var avsluttet. Det var den 6. og 7. mars 44 at Narva ble bombet som et signal om at Ivan ga opp forsøkene på å erobre Estland, foreløpig.

9.komp./23. var inntil 24.2.44 forlagt syd for Narva langs elven Narva. Når de ble trukket ut for å delta i Vestsekken kampene vet jeg ikke. Hele februar og mars var en eneste travel periode med minimalt med søvn og arbeide. Vi var ikke mange ved trosset da vi hadde opprettet et fjerntross som lå i Kotla-Järve. Dette for å ha berget unna noe hvis russerne skulle lykkes med sine forsøk på å ta bss i Narvasekken. Vi som var da i Suur-Soldino måtte stå på dag og natt og jeg tror med bestemthet å kunne si at vårt kompani fikk de forsyninger de trengte. Men det betydde da at det gikk for full maskin ved trosset. Jeg må ærlig påstå at jeg ikke var oppmerksom på at kompaniet hadde en så stor forskyvning som det var å flytte fra Narva til Waivara. Kart hadde vi jo ikke og det var først i juli jeg var for første gang ved Waivara. Jeg husker jeg var med spiessen og skriveren Kaminski på en slik gjenkjennelseskommmando for å finne igjen falne fra kompaniet. Det var i en kjeller hvor det var samlet inn falne fra Vestsekken. Men jeg mener at det var i nærheten av Narva selv om vi kjørte i en annen retning ut fra Suur-Soldino. Alle falne var i vinterbekledning så det var nok i februar-mars. Vi fant flere fra vårt kompani og tok med oss gjenkjennelsesmerket og hang på dem merkelapp. Det var en trist avfære.

Etter Vestsekken som ikke ble eliminert ved forsøkene den 24.2.44 ble reg.23 tatt tilbake til stillingene ved Narva etter min mening. Russerne hadde jo her kommet fram over de tilfrosne sumpene fra Krivasso sør for Narva by og truet med å avskjære hele Narvasekken. Det var jo ikke reserver annet enn å ta av det allerede nedslitte materiale en hadde i Narvaområdet. Og av Wilhelm Tiekens bok "Tragedie um die Treue" framgår det da at det var restene av reg."Norge" som ble satt inn der. Han skriver der at de kom fra Siivertsi; men det gjelder etter min mening da 11. og 16.komp. Jeg mener at 9. og 10. kom fra stillingene sør for Narva. 16.komp. var da på 9 mann iflg. Ivar Wik, Stjærdal. Han må du skrive til. Han var vel den nordmann som var lengst fremme ved fronten sammenhengende i et kjø, 16 mndr. Han endte opp i Unter den Linden i Berlin i russisk fangenskap. Dessverre så har han dårlig husk, som han sier, p.g.a. det yrke han har hatt som maler et langt liv. Han har enda en splint i hodet som han fikk den 1.mai 45 i Unter den Linden. Men det er utrolig hva han husker, når han først blir satt på sporet. Hans adr. er Laurits Norums gt.5, 7500 Stjærdal.

Jeg vet ikke hva jeg ellers skal fortelle deg om tia fram til 29.3.44.

Det ser ut for meg at like etter den tid dro jeg på permisjon og at Grønnerød var kompanisjef i 9.komp. Det var nok litt roligere akkurat da.

Kampene om den endelige eliminering av Vest- og Østsekken gikk jo først ved Strachwitz I angrepet på Vestsekken dagene 26.-29.3.44, og Østsekken Strachwitz II den 6.4. og Strachwitz III dagene 19.-22.4.44.; men da var jeg langt på vei ferdig med ferien min.

Så får vi se på SS-Panserregt. 23 "Norge".

Jeg har bare forutsetninger for å se litt på 3.batl. og det er vel lite jeg har å fare med i forhold til deg.

Vi er vel enige om at H.stf. Richard Spørle ikke var sjef for III./23 og heller ikke btl.adj. Hvor kommer H.stf. Bachmeier og O.stf. Kleucker inn. Har Martin Gürz vært på permisjon. Denne tiden er jo akkurat på enden av Tannenbergslaget, 05.08.44.

Når det gjelder H.stf. Spørle som komp.sjef for 9./23 så tror jeg han forlot dette kompaniet før Lohmann ble såret uten at jeg vil påstå dette. Jeg vet det ble sagt at 9. fikk ny kompanisjef før ankomst Narva. Dette får bli en sak som jeg får prøve å granske i Flensburg.

At U.stf. Grønnerød var kompanisjef for 9./23. mener jeg å huske bestemt ved månedsskiftet mars/april 44.

Vi hadde en kompanisjef i flere måneder under ? etter Tannenberg slaget og i flere måneder, kanskje til Kurland som var O.stf. Bothe. Fornavn ukjent. Han var en hyggelig mann og en god kompanisjef. Jeg fikk flytte fram til kompaniet i stillingene syd for jernbanelinjen ved Sinnamäe. Jeg holdt hus hos granatkaster gruppen. Dette sparte meg for mye mas og jeg kunne daglig patruljere stillingene og se over våpnene. Men det varte ikke så altfor lenge, for etter 2 uker der fremme ble vi avløst av 10./23 og vi havnet i skogen ved jernbanebaneovergangen for veien til Kirrossovo. Vi lå ute om natten i snøslaps. Dagen etter ble jeg hentet av spiessen som sa at jeg måtte bli med ham for å kjøre bil, og det ble starten på tilbaketog til Riga. Så du kan finne ut hvem denne O.stf. Bothe er.

H.stf. Mehler kom vel til oss etter Riga, tipper jeg.

Du har et spørsmål ang. 15.komp. Dette ble aldri oppsatt; men var vel egentlig ment å bli et "Kradshützenkompani".

Troppførere i 9./23 var i alle fall i Kurland O.scha. Karl Kutsch, U.stf. Rothhölzer, Uscha. Arnulf Scherer, H.scha. Bernd Höpken som også var komp.troppfører en stunn. Han mislikte H.stf. Mehler noe forferdelig. Han ble komp.sjef for 10./23. ved Mizi, like foran Priekulen. Han var i 10./ helt til Berlin. Han døde for 5-6 år siden. Etter Bernd Höpken ble Jens Gran forfremmet til Uscha. og ble kompanitroppfører.

Jeg husker også en ung tysk U.stf. som ble troppfører foran Priekulen; men jeg husker ikke hans navn. Jeg husker ham fordi han fikk to kjøttkaker i kokekaret sitt ved proviantutdelingen i bunkeren hans. Jeg var sammen med foureren (Matsjefen) og bar fram provianten. Han så i kokekaret og sa: "To kjøttkaker? Har dere andre fått det?". Svaret var nei. Hvorpå han stakk gaffelen ned i kokekaret og rakte en kjøttkake tilbake til foureren uten et ord. Denne tok da imot kjøttkaken også uten å si noe. Noen ekstra velkomsthilsen ville ikke denne karen ha. Kunne kanskje denne U.stf. ha vært Hagtun eller Svenneby. Jeg så ham verken før eller siden. At Svenneby skulle ha vært i 9./23 i 4 mndr. uten at jeg skulle ha kjent til ham finner jeg usannsynlig. Iflg. "Verl.meld." kan det ikke være Hagtun.

I natt kom jeg på noe om H.scha.Krauss, 200 % soldaten. Da jeg var fremme hos kompaniet ved Sinnamäe hørte vi til stadighet maskingeværskuddene fra SMG-troppen til 12.komp. plystre over oss. De skjøt forstyrrelsesild over til Ivan. De skjøt indirekte ved ildledning fra VB. Da var etter det jeg husker denne troppen ledet av H.scha. Krauss. Han falt ved Baldone etter det jeg "oppdaget" i natt. Jeg traff en "Strippenzieher"(telefonmann) der framme et par ganger. En lang,litt eldre kar enn oss. Navnet kom snikende i natt; men jeg er ikke sikker, Larsen.

Vel, det var nattens opplevelser. Det kommer fram mye rart; men om alt er riktig vet jeg ikke med bestemthet. Når det gjelder 10. komp. så ble H.scha. Bernd Höpken kompanisjef der ved overflytting i fra 9.Komp. på den tid som Uscha. Schellenberger er oppført. Høpken var en utmerket soldat da han kom fram i linjene. Spør Knut B aardseth som var sammen med ham helt til mars 45. Som schirmeister i 9. ved trosset var han ikke så særlig likt. Spør Willy Haarstad hvis han husker ham. Kanskje trivdes ikke Høpken ved trosset. Det var H.stf. Hoffmann som beordret ham over til 10. Høpken kunne ikke fordra trynet på H.stf. Mehler. Noe som jeg fikk høre da jeg traff ham i Remcow, øst for Stargard under kampene der. Han spurte meg om jeg skulle fram til "den idioten". Han oppfordret meg til å bli med ham og jeg sloss sammen med 10. på venstre side av hovedgt. i 5-6 timer den dagen. Her var jeg da også borti O.scha. Meisse. Han er ikke nevnt under 10.komp.

AOR. TL Fritz Mehler. FR: SUMMERSTAD 23, 4-137 JAGE, HEIDEN.

HER ER NOE FORLUMMET
GRUNNET UBRØYD
DET ER BEKJENT

Så var det 11.SS-Pansergrenadierdivisjon Nordland.

Mai/juni 43. Nordmenn i SS-Ersatsbataljon "Westland" i Klagenfurt blir overført til Grafenwöhr. Etter en tid (1 uke ?) blir de overført til Bernreuth på samme troppeøvelsesplass og innlemmet i Reg."Norge" De blir jevnt fordelt over hele regimentet. De kampene som 9. og 11.komp. var involvert i ved Keitsch, ?? .10.43 og de som er nevnt 21.11.43, hvor Lund faller. Er det de samme eller er det to separate begivenheter. Jeg vet ikke om andre kamper enn de som hadde utgangspunkt fra Generalski Stol, hvor 9.og 11.var sammen i Kroatia i innsats. Datoen kan jeg dessverre ikke huske.

13.12.43. III/23 rykker inn i sine stillinger foran Lobuschinka.

Jarle Saurset var sjåfør for H.stf. Vogt foran Leningrad. Hans adr. er 7730 Steinkjer iflg. telefonkatalogen. Han er i fin form og var med helt til Berlin.

27.1.44. Olaf Ramse som her nevnes var i samme lag som meg i Klagenfurt. Han er meldt død i russisk fangeleir.

29.1.44. Erling Moen husker jeg. Han var fra Kristiansand. Han var i samme lag som meg i Auerbach.

31.1.44. II./23 kommer fra Kotly, ikke Kotla, som er i Estland.

10.2.44. U.stf. Arne Hansen går over isen på Narva ved Kudruküla og blir beskytt.

Støttroppen til 10.komp. er vel gjennomført på brohodet og syd for Narva.

Ifjor sommer var jeg i Narva og sto sammen med Andreas Nilsson ute på vollene på festningen Hermannsfeste og Andreas fortalte meg om en støttropp på brohodet og pekte da i sør-østlig retning. Jeg kan bare anta at dette var den nevnte støttropp.

11.2.44. Her blir operasjonene ved Siivertsi nevnt i samme åndedrag, som 10./23 operasjon på en helt annen kant, nemlig sørsiden av brohodet og på motsatt side av byen Narva. For operasjonen til 10./23 stemmer det med 2 MG-er på jernbanefyllingen; men dette passer ikke inn ved Siivertsi.

12.2.44. 16./24 og 16./23 som legger miner på brohodet foran Narva blir trukket ut og satt inn ved Pähklemäe. 11.komp/23 blir også satt inn her. Dette monumentet det er snakk om må være "Svenskemonumentet" fra 1936 som svenskene satte opp til minne om Karl XII. Dette lå ved "rollbahn" vest for Narva. Russerne var jo gjennom her og fram til "rollbahn". En danske jeg ble kjent med i amerikansk fangeleir, Helge Pedersen fra København fortalte han ble såret like ved dette minnesmerket ved en granatsplint i bakhodet. Han besvimte og kom til seg selv og så bare russere rundt seg, så besvimte han på nytt og da han kom til bevissthet den andre gangen var det hans egne som var rundt ham. Ved Siivertsi var det også et minnesmerke; men det er russisk og er til minne om deres seier over svenskene i år 1700. Pähklemäe ligger nær det svenske minnesmerket "Lejonet" løven, som sto øverst på sokkelen. Som en ser av vedlagte svenske tekstet kart så er det også et estnisk minnesmerke over Karl XII på nordsiden av "Rollbahn". Denne kan vel også være det minnesmerke som Helge Pedersen nevner.

Pansergren. Leif Elmer Anda faller i stillingene til 9./23 på sydsiden av byen Narva.

13.2.44. Spähtroppen til 10./23 var oppklaring i området ved forpostene Sonnenschein og Tannenecke, syd på Narvabrohodet. (Baardseth).

24.2.44. 10./23 er forlagt til Suur-Soldino; men bortsett fra syke er kompaniet på plass ved Vaivara dagen etterpå og deltar i angrepet sammen med 9./23

i angrepet på "Vestsekken" sydøst for Vaivara jernbanestasjon. Det er vel her Stbf.Stoffers faller og ikke ved Auwere.

8.3.44 O.stf. Carius med 2 Tiger-Panzer starter sine tiltak mot den gamle HKL. o.s.v.. Han er uten infanteristøtte.

22.3.44 Pz.gren. Olav Waale i 9./23 faller i 9./23's stillinger syd for byen Narva? Noe som ikke er nevnt noe sted i litteraturen er den store flyaktivitet som det var under Tannenberglaget og det enorme oppbud av artilleri Som et siste glansnummer kom 400 amerikanske 4 motors flyvende festninger og bombet terrenget sydvest for de omkjempede høydene. Men det gav ikke noe resultat. Disse flyene var fløyet over fra England og hadde startet fra russiske flyplasser. Personlig syntes jeg til tider at det regnet med russiske slagfly fra himmelen i en inntens luftvernsild.

Kampene ved Baldone.

Rtf. Erling Rinnan 6./23 blir såret.

Kampene ved Priekulen.

Rtf. Aanonsen fra Kristansand blir såret på Pferdekopfhöhe i 9./23. Handgranatsplinter i hendene.

4.-5.3.44 Rtf. Knut Baardseth, 10./23, såret for 2.gang på 2 dager og kommer i lasarett.

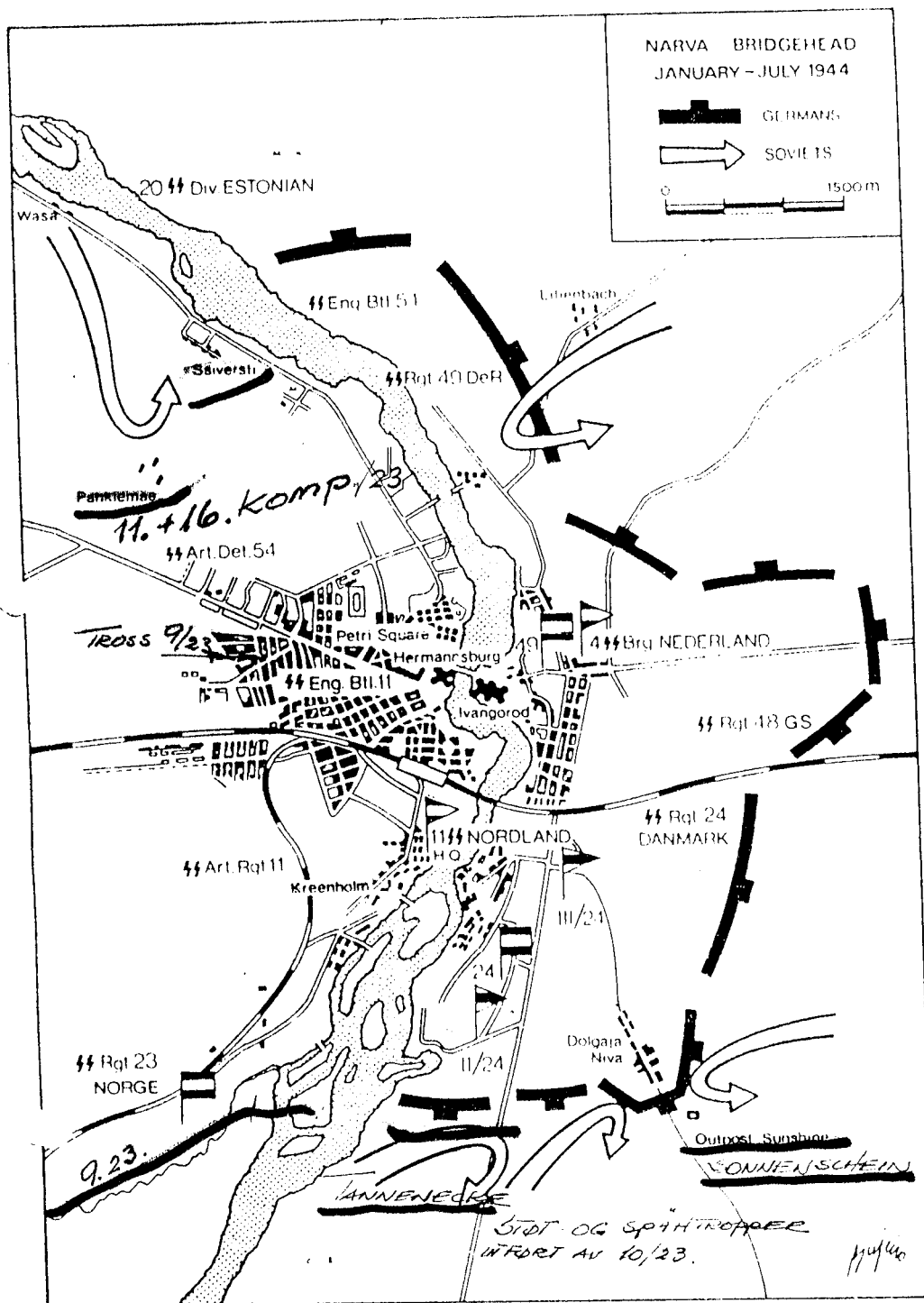
11.4.44 Pz.gren. Marino Sivertsen og Harald Vestad ved stab l.bt.23 faller ved Fürstenfelde.

Jeg (T.Rønning) med divisjonssvåpenverkstedet til 38.SS-Pansergren.Div. Nibelungen ligger i en skog ikke langt fra Grafenwöhr. Jeg er 21 år idag. Som forestilling får vi se en amerikansk flyver med sin "Tunderbolt" angriper en gammel bonde som pløyer med en okse. Han måtte fly angrep 3 ganger før han fikk drept oxen. Bonden forsvant i et dekningshull.

Jeg forstår at du har massevis å bestille når du har kastet deg inn i denne materien. Du har min fulle beundring. Kan jeg hjelpe med noe, så bare skriv. Jeg skal ellers prøve å få mest ut av de karene i Flensburg når den tid kommer. Håper du har litt nytte av det jeg skriver.

Hjertelig hilsen

Trygve.

Positions of III. SS Panzer Corps' units in and around the city of Narva and the Narva bridgehead. (Chapters 5 through 10.)

